

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

голова Приймальної комісії

Юрій МОСКАЛЕНКО

«3» квітня 2023 року

ПРОГРАМА

вступного випробування з
Української мови

для зарахування на навчання за освітньо-професійним ступенем
фахового молодшого бакалавра за спеціальностями:

012 «Дошкільна освіта»

013 «Початкова освіта»

113 «Прикладна математика»

241 «Готельно-ресторанна справа»

242 «Туризм та рекреація»

на основі базової середньої освіти
при прийомі на навчання у 2023 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Відокремлений структурний підрозділ
«Івано-Франківський фаховий коледж
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника»
Протокол № 1 від «03» квітня 2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з Української мови є перевірка знань і забезпечення конкурсного відбору абітурієнтів для зарахування на навчання за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра за спеціальностями: 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 113 «Прикладна математика», 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» при прийомі на навчання на основі базової середньої освіти до Відокремленого структурного підрозділу «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» у 2022 році.

Програма містить основні питання з української мови та перелік рекомендованої літератури. Наведений перелік тем, які виносяться на вступне випробування, дасть можливість абітурієнту систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування. Перелік рекомендованої літератури сприятиме в пошуку й підборі джерел підготовки для вступного випробування.

Вступне випробування з української мови проводиться у формі індивідуальної усної співбесіди. Для проведення Співбесіди голови предметних екзаменаційних комісій складають картки завдань Співбесіди. Банк завдань містить 200 речень для мовного розбору, одне з яких методом довільного закритого вибору обирає вступник. У випадку проведення онлайн індивідуальної усної співбесіди завдання (одне із речень) обирається за допомогою рандомної програми на основі тематичного принципу Програми вступного випробування (співбесіди) з української мови для зарахування на навчання за освітньо-професійним ступенем фахового молодшого бакалавра за спеціальностями: 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 113 «Прикладна математика», 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» при прийомі на навчання на основі базової середньої освіти в 2022 році.

У цілому програмові вимоги охоплюють тринадцять (13) тем, за якими сформовано завдання до мовного розбору речення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань для вступників на основі базової середньої освіти за освітньо-професійним рівнем фахового молодшого бакалавра регулюється Положенням про проведення індивідуальної усної співбесіди з української мови для вступників для здобуття освітньо-професійного рівня фахового молодшого бакалавра на основі базової середньої освіти у 2022 році.

ТЕМИ, ЗА ЯКИМИ СФОРМОВАНО ЗАВДАННЯ ДО МОВНОГО РОЗБОРУ РЕЧЕННЯ

Фонетика. Графіка

Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді, м'які, пом'якшені, дзвінкі й глухі. Позначення звуків мовлення на письмі. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв **я, ю, є, ї, ш**. Склад. Складоподіл. Наголос, наголошені й ненаголошені склади. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Основні випадки чергування *у — в, і — й*.

Орфоенія

Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків:

- 1) [дж], [дз], [дз'];
- 2) [т];
- 3) [ж], [ч], [ш], [дж];
- 4) груп приголосних (уподібнення, спрощення);
- 5) м'яких приголосних;
- 6) подовжених приголосних. Вимова слів з апострофом.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Ланки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові й прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *ни* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови.

Лексикологія. Фразеологія

Лексикологія як учення про слово. Ознаки слова як мовної одиниці. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноновживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Застарілі

й нові слова (неологізми, авторські неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Будова слова. Словотвір

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Словотвір. Твірні основи при словотворенні. Основа похідна й непохідна. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний (безафікний), складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників. Складні слова. Способи їх творення. Сполучні голосні [O], [E].

Морфологія.

Іменник

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що вживаються в обох числових формах. Іменники, що мають лише форму однини або лише форму множини. Відмінки іменників. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Букви - *а(-я)*, *-у (-ю)* у закінченнях іменників другої відміни. Відмінювання іменників, що мають лише форму множини. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання прізвищ, чоловічих і жіночих імен по батькові.

Прикметник

Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням: якісні, відносні та присвійні. Явища взаємопереходу прикметників з одного розряду в інший. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення (проста й складена форми). Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Особливості відмінювання прикметників (тверда й м'яка групи).

Числівник

Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди числівників за значенням: кількісні (на позначення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. Групи числівників за будовою: прості й складені.

Типи відмінювання кількісних числівників:

- 1) *один, одна;*
- 2) *два, три, чотири;*
- 3) *від п'яти до двадцяти, тридцять, п'ятдесят-вісімдесят;*
- 4) *сорок, дев'яносто, сто;*
- 5) *двісті-дев'ятсот;*
- 6) *нуль, тисяча, мільйон, мільярд;*
- 7) *збірні;*
- 8) *дробові.*

Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Уживання числівників для позначення часу й дат. Зв'язок числівників з іменниками. Особливості правопису числівників.

Займенник

Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Порівняння займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні. Особливості їх відмінювання. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

Дієслово

Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на *-но, -то*). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но, -то*.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

Прислівник

Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Службові частини мови

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням: непохідні (первинні) й похідні (вторинні, утворені від інших слів). Групи прийменників за будовою: прості, складні й складені. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників.

Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням (одиничні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови.

Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні. Правопис часток.

Вигук

Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням: непохідні й похідні. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків.

Синтаксис.

Словосполучення

Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені.

Речення

Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень у сучасній українській мові: за метою висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів

речення (повні й неповні); за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення, звертання).

Просте двоскладне речення

Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків: простий і складений (іменний і дієслівний). Способи їх вираження. Тире між підметом і присудком.

Другорядні члени речення в двоскладному й односкладному реченні

Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні (обставина способу дії, присудок), розділові знаки.

Односкладні речення

Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні). Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Просте ускладнене речення

Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення зі звертанням. Звертання непоширені й поширені. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки – непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.

Складне речення

Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному:

- 1) інтонація й сполучники або сполучні слова;
- 2) інтонація.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.

Складносурядне речення

Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.

Складнопірядне речення

Складнопірядне речення, його будова. Головне й пірядне речення. Пірядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопірядному реченні. Основні види пірядних речень: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умовні, допустові). Складнопірядні речення з кількома пірядними, їх типи за характером зв'язку між частинами:

- 1) складнопірядні речення з послідовною пірядністю;
- 2) складнопірядні речення з однорідною пірядністю;
- 3) складнопірядні речення з неоднорідною пірядністю.

Розділові знаки в складнопірядному реченні.

Безсполучникове складне речення

Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями: з однорідними частинами-реченнями (рівноправними); з неоднорідними частинами (пояснюваною і пояснювальною). Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку

Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в таких реченнях.

Способи відтворення чужого мовлення

Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою, діалогом.

Стилістика

Стилі мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки та функції.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. І частина. К.: Грамота, 2018. 552 с.
2. Авраменко О. Українська мова: правопис у таблицях, тестові завдання: навч. посібн. для підготовки до ДПА та ЗНО для учнів загальноосв. навч. закл. / Олександр Авраменко, Оксана Тищенко. К.:КНИГОЛАВ, 2017. 176 с.
3. Блажко М. Українська мова в таблицях: посіб. для загальноосв. навч. закл. / Марія Блажко. К.: Грамота, 2017. 104 с.
4. Заболотний В. В. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / В. В. Заболотний, О. В. Заболотній. Київ: Генеза, 2017. 272 с.
5. Глазова О. П. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів / О. П. Глазова. Харків: Вид-во «Ранок», 2017. 240 с.: іл.
6. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. / Олександр Авраменко. К.: Грамота, 2017. 160 с.: іл.
7. Глазова О. П. Українська орфографія: Навч. посібник. Харків: Веста: Ранок, 2005. 384 с.
8. Коваленко О.В. Українська мова. Підготовка до вступного тестування для старшокласників та абітурієнтів: Частина 1, 2. К.: СПДФО Поляков О.В. 2011. 90 с.
9. Козачук Г. О. Українська мова для абітурієнтів: Навч. посіб. 7-ме вид., стереотип. К.: Вища шк., 2006. 287 с.
10. Орфографічний словник української мови: Близько 120000 слів / Уклад.: С.І.Головащук, М. М. Пешак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко. К.: Довіра, 1994. 864 с.
11. Словник іншомовних слів / Укладачі: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута. К.: Наук. думка, 2000. 680 с.
12. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. К.: Наук. думка, 2007. 288 с.
13. Хворостяний І.Г. Українська мова: лайфхаки / І.Г. Хворостяний. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 288 с.
14. Чукіна В.Ф. Граматика української мови в таблицях і схемах. К.: ВП Логос-М, 2017. 144 с.
15. Чукіна В. Ф., Почтаренко О. М., Почтаренко Г. С. Український правопис в таблицях і схемах: Навчальне видання. К.: Логос, 2008. 176 с.
16. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови. К.:Освіта, 2002. 254 с.
17. Ющук І. П. Українська мова: Підручник. К.: Либідь, 2003. 640 с.